

Békés vármegye akkori főispánjának, aki a színészetnek rajongó híve volt és maradt mind e mai napig, felkértem, hogy emlékiratomat főispáni felterjesztés formájában küldje fel a belügyminisztériumba. A felterjesztésnek pedig az volt a magja, hogy engedélyezzen és folyósítson a miniszter a rendelkezésére álló 10.000 forintból, amely összeget egyébként nagyon jó volna felemelni, tíz esztendőn keresztül évenként 1600 koronát egy létesítendő gyulai színkörre. Kijártam azt is, hogy a Békés-megyei Takarékpénztár, egy így folyósítandó tíz éves 1600 koronára abban az esetben, ha az mindig hozzá folyik be, a legmérsékeltebb kamat mellett, önköltségen, 13.000 koronán felüli költséont lesz hajlandó egyszerre folyósítani. *Groh* Mihály gyulai jónévű ácsmestert pedig elküldtem Kassára, nézze meg az ottani színkört, amelyet pár évvel azelőtt *Leszka* András épített ott, amikor a téli színház létesüléséig, néhány saisonon át, az ő társulata játszott és készítsen ahhoz hasonló aréna-tervet. *Groh* annak alapján költségvetést is csinált, amelyből kitűnt, hogy villanyvilágítás bevezetése nélkül a színkör a szegedi színház méreteinek megfelelő magasságú és mélységű színpad, zsinórpádás, sülyesztő, nézőtér (16 páhollyal), erkély, karzat, székek, lócákkal együtt 13.000 koronából elkészülhet, természetesen minden lukszus mellőzésével. Lukács, aki maga is a belügyminisztériumból került Gyulára főispánnak, kételkedett abban, hogy a kormány államköltségen akár téli színházat, akár nyári arénát létesítsen, mert tudta, hogy erre nem volt még eset. Az emlékirat érveitől kapacitálva, mégis felterjesztette azt a belügyminiszternek. A felterjesztés elküldése után négy nap múlva sürgönyöztem Szegedre Krecsányinak, hogy a gyulai saisonra vonatkozó fontos kérdésben haladéktalanul jöjjön fel Pestre, de nem jeleztem neki egy szóval sem, hogy miben töröm a fejemet. Krecsányi, aki nem szeretett hazulról elmenni, nem tudta miért sürgönyözöm fel, de kellenlennül bár, mégis feljött. A Newyork-kávéházban találkoztunk reggel, ahol elmondottam neki mindent és azt is, hogy Lukács főispánnal, aki a fővárosban tartózkodik s vele együtt felmegyünk a belügybe, előszóval is kérni azt, ami a főispán felterjesztésében írás-

ban foglaltatik. Krecsányi elképedve hallgatta közlésemet és kijelentette, ha tudja, hogy ezért sürgönyöztem fel, otthon maradt volna. Az ördögnek tartozott ezzel az uttal, aminek abszolote nem lesz a legkisebb eredménye sem. Ő évtizedekre terjedő direktorsága alatt keserves tapasztalatokat szerzett, ha valamit odafent ígérnek, nem tartják meg. Azt pedig, hogy a miniszter építsen Gyulának arénát, nemcsak hogy nem cselekszik meg, de még csak ígérni sem fogják. Ő szegedre hazamenet nyomban el is fogja küldeni díszletmesterét egy saisonnak megfelelő falalkotmány felállítására. Mondhatom, csak nehezen tudtam kapacitálni, hogy feljöjjön velem Budára, azt is csak úgy, hogy a főispán tudja fennlétét és meglesz sértve, ha nem lesz ő is ott, ahol már vár bennünket a minisztériumban. Ez hatott és jött. Az iktatóban megtudtam, hogy a felterjesztés ki van már osztva Bezerédjnek, akihez mind a hárman felmentünk. Rögtön fogadott bennünket, elő is kereste a már asztalán levő ügyiratot, amelyet — mint mondá — nem volt még ideje el sem olvasni. A főispán felkérésére tehát én mondtam el a felterjesztés tartalmát, annak kérelmét és indokolását. Bezerédj feszült figyelemmel hallgatott meg és amikor befejeztem, olyan dolog történt, ami páratlanul áll a bürokrácia krónikájában. Van az uraknak tizenötpernyi idejük? Ha igen, sziveskedjenek várni, valamelyes dologban sürgősen kell referálnom *Széll* Kálmán belügyminiszter urnak (aki egyben miniszterelnök is volt) és a maguk dolgában is fogok vele beszélni. A várakozás hosszabb ideig tartott, legalább is egy félóráig. Akkor visszajött Bezerédj és azt mondotta: *megvan*. *Széll* tíz esztendőn át hajlandó a kért évi 1600 koronát megadni a gyulai színkör létesítésére. A pénzt azonban nem a főispánnak, nem is a városnak, hanem a Gyulán létesítendő Színművészetet Pártoló Egyesületnek fogja tíz esztendőn át folyósítani. Az első évi részletet nyomban kiutalja, míhelyt a minisztertanács előterjesztését el fogja fogadni. Minisztertanács elé pedig azért kell vinni, mert csak az van jogosítva, mint ez esetben, több esztendőre terjedő kötelezettséget vállalni. Biztosan reméli azonban, hogy a minisztertanács előterjesztését el fogja